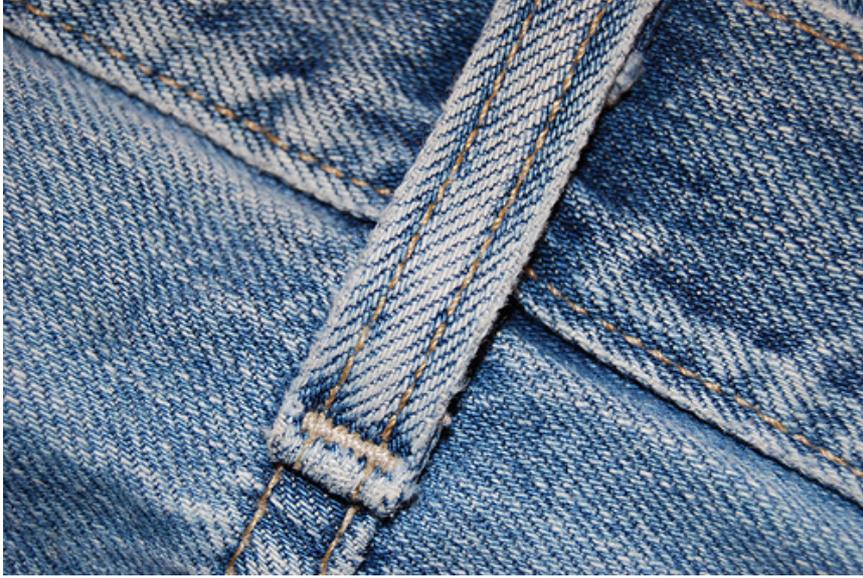

**TÜRKİYE'NİN
DENİM KUMAŞ VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ
ÜZERİNE İSTATİSTİKİ BİLGİLER
2011
VE
DÜNYA DENİM PANTOLON PAZARINA BAKIŞ**

**İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE ve MEVZUAT ŞUBESİ**

AĞUSTOS 2012

TÜRKİYE'NİN
DENİM KUMAŞ VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ
ÜZERİNE İSTATİSTİKİ BİLGİLER
2011
VE
DÜNYA DENİM PANTOLON PAZARINA BAKIŞ

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Denim Giysilerin Türkiye'nin Konfeksiyon İhracatındaki Yeri	2
Denim Kumaşların Türkiye'nin Tekstil İhracatındaki Yeri.....	3
Denim Giysi İhracatı	4
Yıllar İtibarıyla	4
Ürün Bazında	6
Ülkeler İtibarıyla	7
Denim Kumaş İhracatı	9
Yıllar İtibarıyla	9
Ürün Bazında	11
Ülkeler İtibarıyla	12
Denim Giysi İthalatı	14
Yıllar İtibarıyla	14
Ürün Bazında	15
Ülkeler İtibarıyla	17
Denim Kumaş İthalatı	19
Yıllar İtibarıyla	19
Ürün Bazında	20
Ülkeler İtibarıyla	21
Dünya Denim Pantolon Pazarına Bakış	23
Genel Durum.....	24
Ülke Gruplarındaki Gelişmeler	25
Batı Avrupa.....	25
Doğu Avrupa	26
Rusya Federasyonu	26
Kuzey Amerika	26
Asya Pasifik Ülkeleri	26
Ortadoğu Ülkeleri ve Afrika.....	27
Dünya'da Denim Pantolon Fiyatları İle İlgili Gelişmeler.....	27
Dünya Denim Pazarında Geleceğe Yönelik Beklentiler / 2010-2015	28

**TÜRKİYE’NİN
DENİM KUMAŞ VE KONFEKSİYON DIŞ TİCARETİ
ÜZERİNE İSTATİSTİKİ BİLGİLER**

2011

VE

DÜNYA DENİM PANTOLON PAZARINA BAKIŞ

Giriş

Tarihi 17. yüzyıla kadar uzanan denim kumaşlar ve bunlardan mamul, seri üretimi 1850’lerde başlayan denim giysiler, 21. yüzyılda 7’den 70’e her yaştan ve her kesimden kadın, erkek ve çocuğun gardrobunda yeralan konfeksiyon mamulleri haline gelmişlerdir.

Yıllar içerisinde, ürün geliştirme çalışmaları çerçevesinde denim kumaşlara yıkama, ağartma ve benzeri işlemler ile farklı efektler ve likra ile esneklik kazandırılırken, denim giysi tasarımında -özellikle de pantolonlarda- bazen değişik aksesuarlar kullanılarak bazen farklı kesimler yapılarak bazen de eskitme ve yırtıklar yapılarak muazzam bir ürün çeşitliliğine gidilmiştir. Bu gelişmeler, bugün denim giysileri toplumun her segmentinden insanın gardrobunda yeralan, aile boyu giyilebilen, hatta bazı çevrelerce “yüksek moda ürünü giysiler” olarak algılanan tekstil ve konfeksiyon mamülleri haline getirmişlerdir.

Böylesine popüler bir kumaş çeşidi ile bunlardan mamul giysilerin üretimi ve ticareti, global pazarlarda tekstil ve konfeksiyon sektörünün önde gelen bir çok ülkesi tarafından da yapılagelmektedir. Türkiye de bu ülkelerden biridir. Dünya Ticaret Örgütü kaynaklı uluslararası verilere göre, 2010 yılı itibarıyla dünyanın 5. büyük konfeksiyon ihracatçısı ve 8. büyük tekstil ihracatçısı olan Türkiye’de de önemli bir denim kumaş ve giysi üretim kapasitesi ve ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

1980’li yıllardan itibaren Türkiye’de tekstil ve konfeksiyon sanayiinin gelişimi paralelinde, dünyanın en eski kumaş çeşitlerinden biri olan denim kumaşlar ve bunlardan mamül giysilerin üretiminde de önemli mesafeler alınmıştır. 2011 yıllık veriler, Türkiye’nin toplam dokuma kumaş ihracatı içerisinde denim kumaşların %5,5 gibi bir payı olduğunu, denim giysilerin ise Türkiye toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatından %9,9 pay aldığını ortaya koymaktadır. Bu pay sadece dokuma konfeksiyon mamulleri düşünüldüğünde %30’lara yükselmektedir.

Bilindiği gibi, başta pantolon olmak üzere ceket, gömlek, elbise, şapka, etek, yelek gibi çok çeşitli denim giysiler ve yastık, yatak örtüsü gibi muhtelif ev tekstilleri, denim kumaşlardan üretilebilmektedir.

Bu ürünlerin dış ticaretine dair istatistiki anlamda 2008 yılına kadar Türk Gümrük Tarife Cetveli’nde sadece denim pantolonlara ilişkin Gümrük Tarife

İstatistik Pozisyon Numaraları (GTİP'ler) bulunduğundan, denim konfeksiyon ihracat rakamları sadece denim pantolonlara ait GTİP'ler ile verilebilmekte idi. 2008 yılı başından itibaren denim ceket, elbise, etek, bluz ve gömlekler için de özel GTİP'ler tanımlanmış bulunmaktadır. Bu çalışmada, yeni denim giysi GTİP'leri dikkate alınarak Türkiye'nin dış ticaret verileri ortaya konmaktadır.

Denim Giysilerin Türkiye'nin Konfeksiyon İhracatındaki Yeri

Türkiye denim giysi üretiminde gerek tasarım ve markalaşma gerekse etkin pazarlama stratejileri ile dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Denim giysi üreticilerinin yıllardır yürütmekte oldukları yoğun ve etkin pazarlama stratejileri, 2000'li yıllarda meyvelerini vermeye başlamış ve 2003 yılında Türkiye'nin denim giysi ihracatı 1 milyar doları aşmış, 2007 yılında ise tavan yaparak 2 milyar doların da üzerine çıkmıştır.

2000 yılında denim giysilerin Türkiye'nin toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında payı %5,6 iken, bu pay 2005 yılında %14,4'e kadar yükselmiş, 2011 yılında ise %9,9 olmuştur.

2011 yılında Türkiye'den 1,6 milyar dolar değerinde denim giysi ihracatı yapılmış ve toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı içerisindeki pay %9,9 olarak hesaplanmıştır.

Yıllar itibariyle denim giysi ihracatının Türkiye toplam hazır giyim ve konfeksiyon ihracatındaki payı aşağıdaki tablodan izlenebilir.

DENİM GİYSİ İHRACATININ TÜRKİYE'NİN KONFEKSİYON İHRACATINDAKİ PAYI			
Birim: ABD \$			
YILLAR	KONFEKSİYON İHRACATI	DENİM GİYSİ İHRACATI	DENİM GİYSİLERİN PAYI (%)
2000	7.250.960.266	409.101.332	5,6
2001	7.332.107.194	571.752.041	7,8
2002	8.945.787.240	885.301.679	9,9
2003	11.171.096.393	1.015.716.467	9,1
2004	12.643.689.614	1.510.362.658	11,9
2005	13.411.464.131	1.935.830.021	14,4
2006	13.558.054.186	1.865.061.865	13,8
2007	15.563.491.645	2.174.262.435	14,0
2008	15.240.810.203	1.741.769.414	11,4
2009	12.854.444.401	1.400.969.502	10,9
2010	14.205.917.174	1.502.143.744	10,6
2011	15.664.973.824	1.556.622.886	9,9

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Diğer yandan, denim giysi ihracatının Türkiye'nin dokuma konfeksiyon ihracatı içerisindeki payı 2000 yılında %16,3 iken, 2007 yılında bu pay %39,9'a yükselmiş, yıllar içerisinde bir miktar gerileyerek 2011 yılında %30,4 olmuştur. 2011 yılında Türkiye'den 5,1 milyar dolar değerinde dokuma konfeksiyon ihracatı yapılmış; bu rakamın 1,6 milyar dolarlık kısmı da denim giysi ihracatından kaynaklanmıştır. Bu itibarla, denim giysiler dokuma konfeksiyon alt sektörünün en kuvvetli bileşenlerinden biri olmayı sürdürmektedirler.

2000 yılından 2011 yılına kadar, denim giysi ihracatının dokuma konfeksiyon ihracatı içerisindeki payı, aşağıdaki tabloda verilmektedir.

DENİM GİYSİ İHRACATININ TÜRKİYE'NİN DOKUMA KONFEKSİYON İHRACATINDAKİ PAYI			
<i>Birim: ABD \$</i>			
YILLAR	DOKUMA KONFEKSİYON İHRACATI	DENİM GİYSİ İHRACATI	DENİM GİYSİLERİN PAYI (%)
2000	2.506.401.522	409.101.332	16,3
2001	2.639.429.317	571.752.041	21,7
2002	3.254.090.597	885.301.679	27,2
2003	3.813.875.612	1.015.716.467	26,6
2004	4.536.829.381	1.510.362.658	33,3
2005	4.862.376.075	1.935.830.021	39,8
2006	4.710.984.033	1.865.061.865	39,6
2007	5.445.295.739	2.174.262.435	39,9
2008	5.326.728.961	1.741.769.414	32,7
2009	4.294.830.946	1.400.969.502	32,6
2010	4.636.123.140	1.502.143.744	32,4
2011	5.124.460.045	1.556.622.886	30,4

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Denim Kumaşların Türkiye'nin Tekstil İhracatındaki Yeri

Türkiye'de üretilen ve denim giysi üretiminde kullanılan kaliteli denim kumaşlar, konfeksiyon haline getirilmeksizin kumaş olarak da ihraç edilmektedir.

2000 yılında 101,6 milyon dolar değerinde denim kumaş ihracatı yapılan Türkiye'den 2011 yılında 84 ülkeye 426,7 milyon dolar değerinde denim kumaş

ihraç edilmiştir. 2011 yılında gerçekleştirilen 7,7 milyar dolarlık toplam tekstil ihracatı içerisinde denim kumaş ihracatının payı %5,5'tir. Bu pay, 2000 yılında %4 iken 2004 yılında %6,4 ile tavan yapmış, izleyen yıllarda bazen artıp bazen azalarak 2011 yılında %5,5'i bulmuştur.

2000 yılından 2011 yılına, denim kumaş ihracatının genel tekstil ihracatı içerisindeki payı, aşağıdaki tablodan izlenebilir.

DENİM KUMAŞ İHRACATININ TÜRKİYE'NİN TEKSTİL İHRACATINDAKİ PAYI			
<i>Birim: ABD \$</i>			
YILLAR	TEKSTİL İHRACATI	DENİM KUMAŞ İHRACATI	DENİM KUMAŞLARIN PAYI (%)
2000	2.549.928.546	101.626.363	4,0
2001	2.797.693.056	173.788.955	6,2
2002	2.917.224.010	180.129.937	6,2
2003	3.562.462.119	177.399.958	5,0
2004	4.434.727.511	283.910.316	6,4
2005	4.807.143.218	291.734.716	6,1
2006	5.403.521.229	265.118.199	4,9
2007	6.363.917.840	352.492.789	5,5
2008	6.640.492.320	369.167.051	5,6
2009	5.374.056.670	328.502.368	6,1
2010	6.352.784.994	388.962.538	6,1
2011	7.709.701.423	426.657.304	5,5

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Denim Giysi İhracatı

Yıllar İtibarıyla

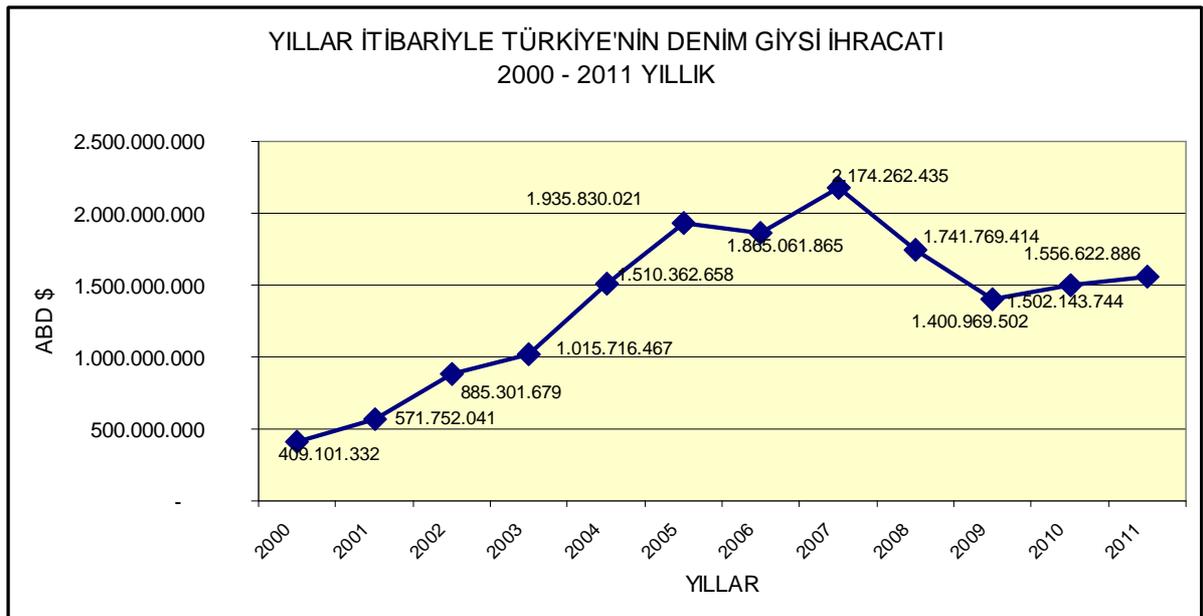
Türkiye'de denim kumaş ve giysi üretiminin gelişimi, 2000'li yıllarda başarılı bir ihracat performansını da beraberinde getirmiştir. 2000 yılından 2011 yılına ihracatın gelişimi incelendiğinde, 2000 yılından 2005 yılına %14,7 ile %54,8 arasında değişen oranlarda artışlarla ihracatın 2 milyar dolara dayandığı görülmektedir. Bu başarılı performansı izleyen 2006 yılında denim giysi ihracatı %3,7 oranında azalmış, ancak 2007 yılında yeniden toparlanarak 2,2 milyar dolar ihracat rakamı ile tavan yapmıştır.

İzleyen iki yılda %19,9 ve %19,6'lık düşüşlerle 2009'da 1,4 milyar dolara gerileyen denim giysi ihracatı, 2010 yılında %7,2 oranında artışla 1,5 milyar dolara yükselmiştir. 2011 yılına gelindiğinde ise Türkiye'nin denim giysi ihracatı 2010 yılına kıyasla %3,6 oranında artarak 1,6 milyar doları bulmuştur. 2000 yılından 2011 yılısonuna kadarki olan son oniki yıllık süreç içerisinde Türkiye'nin denim giysi ihracatı yaklaşık dört katına çıkmıştır.

2000 yılından 2011 yılına kadar Türkiye'nin denim giysi ihracatına ilişkin veriler aşağıdaki tablo ve grafikte yer almaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM GİYSİ İHRACATI		
<i>Birim: ABD \$</i>		
YILLAR	DENİM GİYSİ İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	409.101.332	-
2001	571.752.041	39,8
2002	885.301.679	54,8
2003	1.015.716.467	14,7
2004	1.510.362.658	48,7
2005	1.935.830.021	28,2
2006	1.865.061.865	-3,7
2007	2.174.262.435	16,6
2008	1.741.769.414	-19,9
2009	1.400.969.502	-19,6
2010	1.502.143.744	7,2
2011	1.556.622.886	3,6

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Ürün Bazında

Türkiye'den en fazla ihraç edilen denim giysiler 62 04 62 31 00 00 GTİP'li kadın denim pantolonlardır. 2011 yılında 770,1 milyon dolar değerinde kadın denim pantolon ihraç edilmiş ve ihracat 2010 yılına kıyasla %7,1 oranında artmıştır. Bu ürünlerin Türkiye toplam denim giysi ihracatında payı %49,5'tir. Diğer bir ifade ile, Türkiye'den yapılan denim giysi ihracatının değer olarak hemen hemen yarısı kadın denim pantolonlardır.

İkinci en fazla ihraç edilen ürün grubu 62 03 42 31 00 00 GTİP'li erkek denim pantolonlardır. 2011 yılında %1,1 artışla 704,8 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. 62 03 42 31 00 00 GTİP'li erkek denim pantolonların toplam denim giysi ihracatında payı %45,3'tür.

%23,5 düşüşle 25 milyon dolarlık ihracat yapılan 62 04 52 00 00 12 GTİP'li kadın denim etekler, %1 düşüşle 19,8 milyon dolarlık ihracat yapılan 62 04 32 90 00 12 GTİP'li kadın denim ceketler, diğer önde gelen ihracat kalemlerindedir. Bunların toplam denim giysi ihracatında payları sırasıyla %1,6 ve %1,3 olarak hesaplanmıştır.

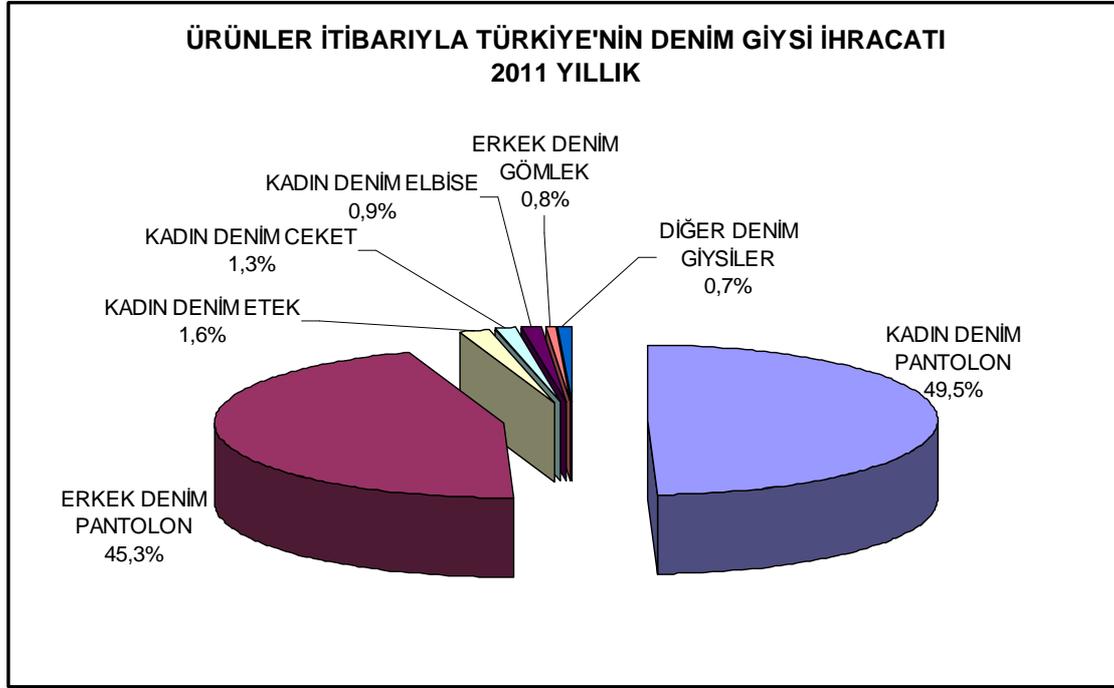
Ürün bazında dolar sıralı denim konfeksiyon ihracatı 2009 – 2011 yıllık olarak aşağıdaki tabloda verilmektedir.

ÜRÜNLER İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM GİYSİ İHRACATI 2009 - 2011 YILLIK						
Birim: ABD \$		2009 YILLIK DEĞER	2010 YILLIK DEĞER	2011 YILLIK DEĞER	2010/2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
GTİP	TANIM					
620462310000	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DİĞER PANTOLONLAR; PAMUKTAN, DENİMDEN OLANLAR	651.725.096	719.183.359	770.090.255	7,1	49,5
620342310000	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DENİMDEN PANTOLONLAR VE KISA PANTOLONLAR	668.632.088	697.399.668	704.753.021	1,1	45,3
620452000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUKTAN ETEK; DENİM	43.254.616	32.628.486	24.962.366	- 23,5	1,6
620432900012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN CEKET/BLAZER; DENİMDEN	14.871.347	19.968.268	19.764.425	- 1,0	1,3
620442000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN ELBİSE; DENİMDEN	10.703.418	12.910.503	13.638.662	5,6	0,9
620520000012	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN PAMUKTAN GÖMLEK; DENİM	4.680.747	6.164.616	11.752.939	90,7	0,8
620630000022	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUK GÖMLEK; DENİM	3.871.285	8.434.939	7.632.016	- 9,5	0,5
620630000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUK BLUZ; DENİM	3.230.905	5.453.905	4.029.202	- 26,1	0,3
TOPLAM DENİM GİYSİ İHRACATI		1.400.969.502	1.502.143.744	1.556.622.886	3,6	100

Kaynak: T.C.Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Temmuz 2012

2011 yılında ihracatı en yüksek oranlı artan denim giysiler 62 05 20 00 00 12 GTİP'li erkek denim gömleklere dir. Erkek denim gömleklerin ihracatı 2011 yılında 2010 yılına kıyasla dolar bazında %90,7 oranında artarak 6,2 milyon dolardan 11,8 milyon dolara yükselmiştir. Bu noktada, ürün grubunun toplam ihracattan aldığı payın %0,8 olduğu da dikkate alınmalıdır.

Yine 2011 yılında ihracatı en yüksek oranlı azalan denim giysiler ise 62 06 30 00 0012 GTİP'li kadın denim bluzlerdir. İhracat 2010 yılına kıyasla 2011 yılında %26,1 oranında azalmış ve 5,5 milyon dolardan 4 milyon dolara gerilemiştir. Ürün grubunun toplam ihracatta payı %0,3 gibi oldukça düşük düzeydedir.

Ülkeler İtibarıyla

Türkiye'nin denim giysi ihracatında en büyük pazarlar Almanya, İngiltere, İspanya, Hollanda ve İtalya olarak sıralanmaktadır.

2011 yılında Almanya'ya 255,8 milyon dolar değerinde denim giysi ihraç edilmiş, ihracat 2010 yılına kıyasla %2 oranında azalmıştır. Almanya'ya yapılan ihracatın toplam denim giysi ihracatında payı %16,4 düzeyindedir. Diğer bir ifade ile, toplam denim giysi ihracatının yaklaşık altıda biri Almanya'ya yönelmiş durumdadır.

İkinci büyük pazar İngiltere'ye 2011 yılında 180,8 milyon dolarlık denim giysi ihraç edilmiş, ihracat %13 oranında azalmıştır. İngiltere'nin Türkiye toplam denim giysi ihracatında payı %11,6'dır.

Üçüncü büyük pazar İspanya'ya %11 düşüşle 165 milyon dolar değerinde denim giysi ihraç edilmiş, İspanya'nın toplam denim giysi ihracatından aldığı pay %10,6 olmuştur.

En fazla denim giysi ihraç edilen ilk yirmi ülkeden onüçüne ihracat %3 ile %114 arasında değişen oranlarda artarken, yedi ülkeye yapılan denim giysi ihracatı %2 ile %38 arasında değişen oranlarda azalmıştır.

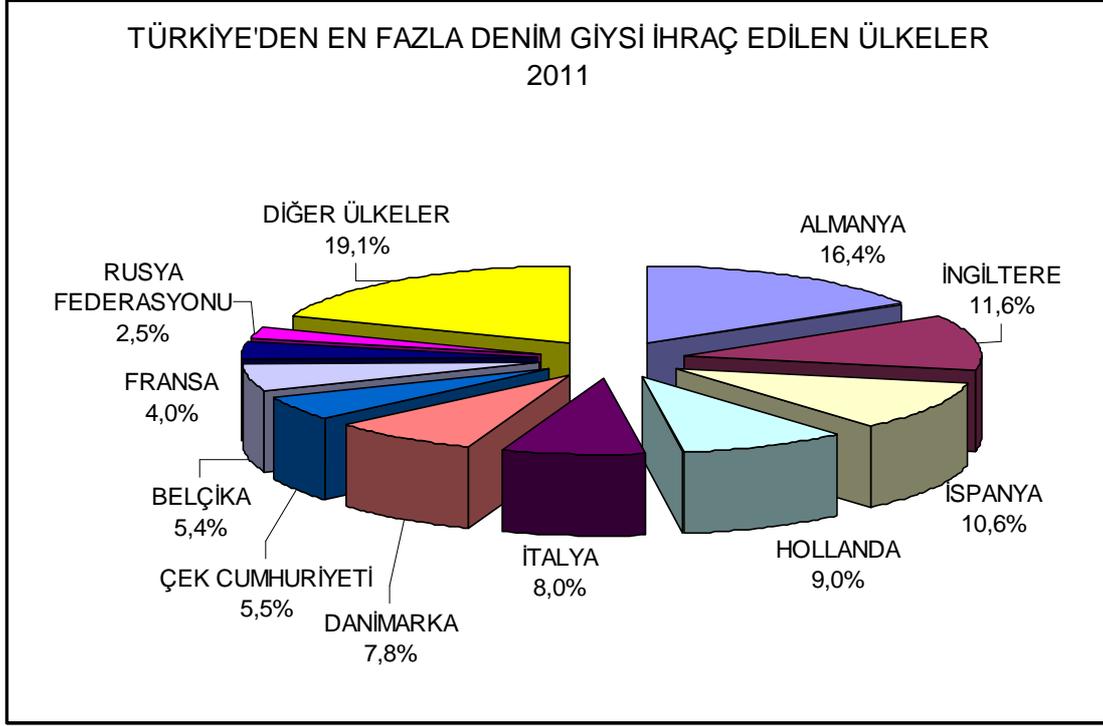
Denim giysi ihracatında en yüksek oranlı artış, ondokuzuncu sıradaki Ukrayna'ya ihracatta kaydedilmiştir. 2011 yılında Türkiye'den Ukrayna'ya 11,2 milyon dolarlık denim giysi ihraç edilmiş ve ihracat 2010 yılına kıyasla %114 oranında artmıştır. Ukrayna'ya yapılan ihracatın Türkiye toplam denim giysi ihracatında payı %0,7 düzeyindedir.

Diğer yandan, Bulgaristan ilk yirmi ülke içerisinde en yüksek oranlı ihracat düşüşü görülen ülke olarak dikkat çekmektedir. Bulgaristan'a ihracat 2011 yılında %38 oranında azalarak 18,9 milyon dolardan 11,7 milyon dolara düşmüştür.

2011 yılında en fazla denim giysi ihraç edilen ülkeler ve bu ülkelere ihracattaki değişimler, aşağıdaki tablolardan takibedilebilir.

TÜRKİYE'DEN EN FAZLA DENİM GİYSİ İHRAÇ EDİLEN ÜLKELER					
Birim: ABD \$					
ÜLKELER	2009 YILLIK	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2010 / 2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
ALMANYA	259.696.270	259.953.245	255.764.943	-2	16,4
İNGİLTERE	184.912.952	207.387.857	180.802.272	-13	11,6
İSPANYA	179.679.081	185.069.029	164.994.495	-11	10,6
HOLLANDA	108.386.645	119.493.124	140.283.928	17	9,0
İTALYA	69.078.519	91.155.647	124.615.011	37	8,0
DANİMARKA	93.316.880	108.437.202	121.983.597	12	7,8
ÇEK CUMHURİYETİ	72.752.230	71.982.503	85.399.820	19	5,5
BELÇİKA	54.865.117	82.553.895	84.636.808	3	5,4
FRANSA	54.132.442	53.869.178	62.203.701	15	4,0
RUSYA FEDERASYONU	21.993.897	43.513.216	38.271.691	-12	2,5
İSVEÇ	28.830.991	27.292.740	29.370.668	8	1,9
İST. TRAKYA SER. BÖLGE	31.179.685	29.941.294	22.456.605	-25	1,4
İST. AHL. SERBEST BÖLGE	15.883.685	18.947.932	20.833.329	10	1,3
A.B.D.	13.331.768	17.696.855	20.760.547	17	1,3
CEZAYİR	28.716.074	15.222.989	20.613.236	35	1,3
İSRAİL	12.040.929	14.375.501	16.454.946	14	1,1
ESTONYA	10.466.314	7.883.017	16.433.348	108	1,1
BULGARİSTAN	9.912.676	18.912.308	11.702.854	-38	0,8
UKRAYNA	6.342.301	5.267.360	11.248.827	114	0,7
POLONYA	10.751.567	10.695.279	9.786.495	-8	0,6
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	1.266.270.023	1.389.650.171	1.438.617.121	4	92,4
TÜRKİYE'NİN TOPLAM DENİM GİYSİ İHRACATI	1.400.969.502	1.502.143.744	1.556.622.886	4	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	90	93	92		

Kaynak T.C. Ekonomi Bakanlığı / Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Denim Kumaş İhracatı

Yıllar İtibarıyla

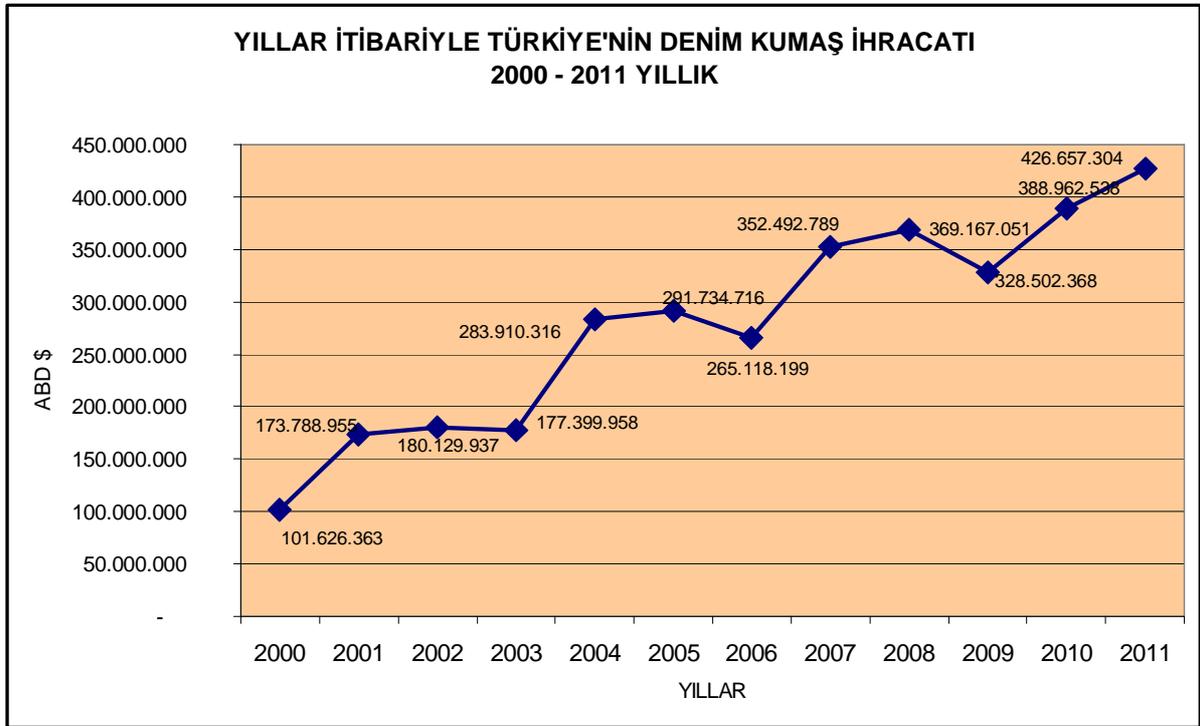
2000 yılında Türkiye'den 101,6 milyon dolar değerinde denim kumaş ihraç edilirken, on iki yıl sonra 2011 yılında ihracat hemen hemen dört katına çıkarak 426,7 milyona yükselmiştir. Son oniki yıl içerisinde denim kumaş ihracatı bazı yıllar %71'e varan artışlar bazı yıllar ise %11'e varan oranlarda düşüşler ile 2011 yılında tavan yapmış durumdadır.

2011 yılında denim giysi ihracatında %3,6 oranında artış olduğu dikkate alındığında, denim kumaş ihracatında %9,7'lik artışla daha iyi bir performans gösterildiği ifade edilebilir.

2000 yılından 2011 yılına Türkiye'nin denim giysi ihracatına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM KUMAŞ İHRACATI		
Birim: \$		
YILLAR	DENİM KUMAŞ İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	101.626.363	-
2001	173.788.955	71,0
2002	180.129.937	3,6
2003	177.399.958	-1,5
2004	283.910.316	60,0
2005	291.734.716	2,8
2006	265.118.199	-9,1
2007	352.492.789	33,0
2008	369.167.051	4,7
2009	328.502.368	-11,0
2010	388.962.538	18,4
2011	426.657.304	9,7

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Ürün Bazında

Türkiye'nin denim kumaş ihracatında en fazla ihraç edilen ürün 52 09 42 00 92 19 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve fasonesiz denim kumaşlardır. 2011 yılında 307,4 milyon dolar değerinde denim kumaş ihracatı yapılmış ve ihracat %0,1 oranında artmıştır. Bu ihracat toplam Türkiye denim kumaş ihracatının %72,1'ine karşılık gelmektedir.

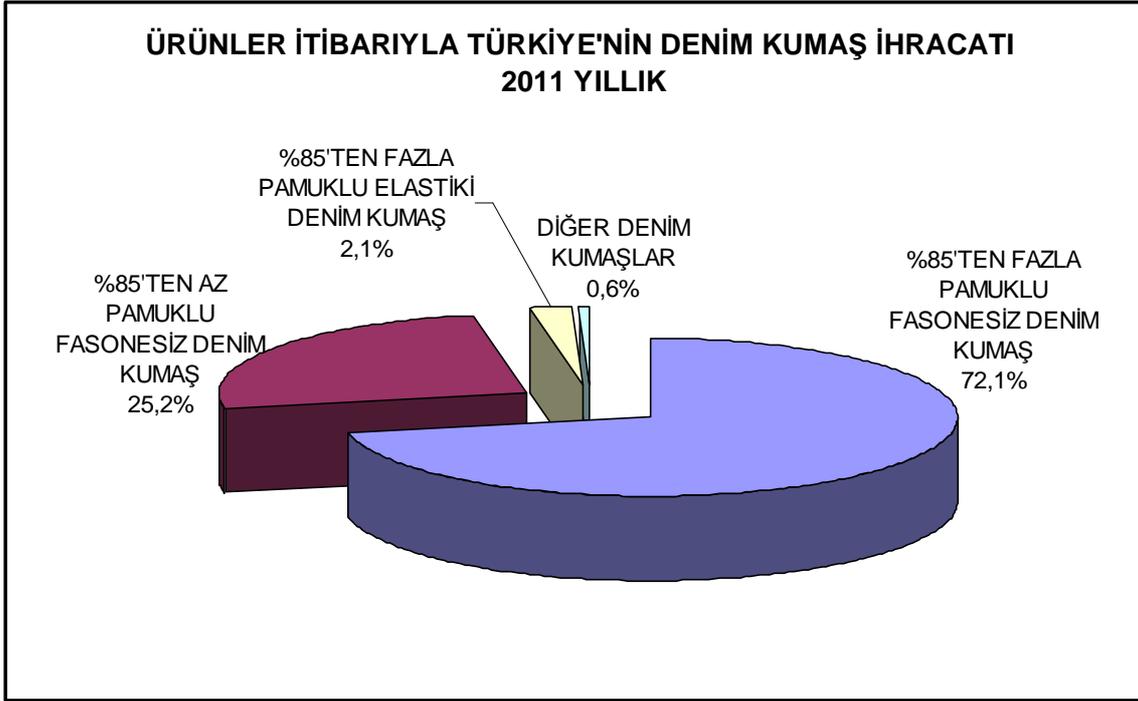
İkinci en fazla ihraç edilen denim kumaş türü 52 11 42 00 92 00 GTİP'li %85'ten az pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve fasonesiz denim kumaşlardır. Bu kumaşların ihracatında 2011 yılında %46,9 oranında artış sağlanmıştır. Toplam ihracatta pay ise %25,2'dir.

52 08 42 00 10 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve elastiki denim kumaşlar 8,9 milyon dolarlık, 52 11 42 00 10 00 GTİP'li GTİP'li %85'ten az pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve elastiki denim kumaşlar 1,6 milyon dolarlık, 52 09 42 00 91 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve fasoneli denim kumaşlar 451,8 milyon dolarlık ve 52 11 42 00 91 00 GTİP'li %85'ten az pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla ve fasoneli denim kumaşlar 656,5 milyon dolarlık ihracat rakamı ile, diğer ihraç ürünlerindedir.

Ürün bazında denim kumaş ihracatı 2009 – 2011 yıllık olarak aşağıdaki tabloda verilmektedir.

ÜRÜNLER İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM KUMAŞ İHRACATI 2009 - 2011 YILLIK						
Birim: ABD \$		2009 YILLIK DEĞER	2010 YILLIK DEĞER	2011 YILLIK DEĞER	2010/2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
GTİP	TANIM					
520942009200	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, FASONESİZ	274.327.421	306.957.720	307.413.315	0,1	72,1
521142009200	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <=%85, M2> 200 GR, FASONESİZ	47.969.494	73.282.506	107.627.053	46,9	25,2
520942001000	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, ELASTİKİ	4.196.150	6.510.131	8.868.596	36,2	2,1
521142001000	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <=%85, M2> 200 GR, ELASTİKİ	1.145.245	1.503.923	1.635.059	8,7	0,4
520942009100	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, FASONELİ	854.853	328.078	456.823	39,2	0,1
521142009100	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <=%85, M2> 200 GR, FASONELİ	9.205	380.180	656.458	72,7	0,2
TOPLAM DENİM KUMAŞ İHRACATI		328.502.368	388.962.538	426.657.304	9,7	100

Kaynak: T.C.Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Temmuz 2012

Ülkeler İtibarıyla

2011 yılında Türkiye'den en fazla denim kumaş ihraç edilen ülkeler İtalya, Tunus, Mısır, Fas ve Hong Kong olarak sıralanmaktadır. Bu ilk beş ülkeye denim kumaş ihracatı 2010 yılına kıyasla dolar bazında %11 ile %44 arasında değişen oranlarda artmıştır. 426,7 milyon dolarlık Türkiye toplam denim kumaş ihracatının %18,4'lük bölümü İtalya'ya, %17,4'ü Tunus'a, %11'i Mısır'a, %7,2'si Fas'a ve %6,6'sı Hong Kong'a ihraç edilmiştir.

Aynı yıl, en fazla ihracat yapılan ülkeler sıralamasında ondokuzuncu sırada yer alan Kazakistan'a denim kumaş ihracatının %4364 gibi yüksek oranlı bir artışla 67,5 bin dolardan 3 milyon dolara hemen hemen kırkbeş katına çıkması dikkat çekicidir. Vietnam %334 ihracat artışı ile, Filipinler %307 ihracat artışı ile, İsrail %199 ihracat artışı ile yüksek oranlı ihracat artışı kaydedilen diğer ülkelerdir.

En fazla ihracat yapılan ilk yirmi ülke içerisinde ihracatın azaldığı ülkeler ise %25 düşüşle 4,9 milyon dolarlık ihracat yapılan İstanbul Trakya Serbest Bölge, %21 düşüşle 5,2 milyon dolarlık ihracat yapılan Çin ve %10 düşüşle 8,4 milyon dolarlık ihracat yapılan Portekiz olmuştur.

2011 yılında en fazla denim kumaş ihraç edilen ülkeler, bu ülkelere ihracattaki değişimler ve paylar, aşağıdaki tablo ve grafikten takibedilebilir.

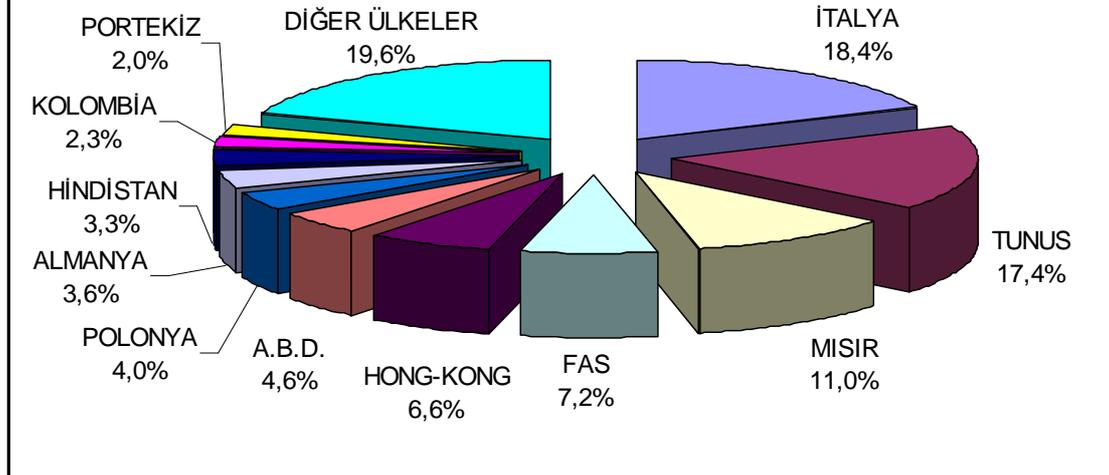
TÜRKİYE'DEN EN FAZLA DENİM KUMAŞ İHRAÇ EDİLEN ÜLKELER

Birim: ABD \$

ÜLKELER	2009 YILLIK	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2010 / 2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
İTALYA	63.679.825	71.598.823	78.479.818	10	18,4
TUNUS	52.238.251	66.921.491	74.086.582	11	17,4
MISIR	21.485.602	40.794.565	47.109.745	15	11,0
FAS	20.410.985	27.550.278	30.707.778	11	7,2
HONG-KONG	16.156.521	19.640.780	28.301.923	44	6,6
A.B.D.	17.150.212	18.125.809	19.663.296	8	4,6
POLONYA	14.703.489	14.803.177	17.174.383	16	4,0
ALMANYA	10.612.137	13.984.248	15.396.052	10	3,6
HİNDİSTAN	13.127.933	13.064.599	14.066.880	8	3,3
KOLOMBİA	3.519.729	6.029.453	9.606.053	59	2,3
PORTEKİZ	11.659.250	9.300.090	8.407.410	-10	2,0
MACARİSTAN	2.733.396	5.201.482	8.125.483	56	1,9
VIETNAM	512.013	1.740.882	7.551.474	334	1,8
HOLLANDA	2.288.774	2.813.096	6.028.934	114	1,4
MERSİN SERB.BÖLGE	6.475.725	4.504.536	5.356.925	19	1,3
ÇİN	7.782.628	6.623.438	5.232.564	-21	1,2
İST.TRAKYA SER.BÖLGE	6.642.907	6.583.632	4.910.769	-25	1,2
İSRİL	182.466	1.101.449	3.289.310	199	0,8
KAZAKİSTAN	133.658	67.465	3.011.559	4364	0,7
FİLİPİNLER	1.019.751	722.592	2.939.426	307	0,7
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	272.515.252	331.171.885	389.446.364	18	91,3
TÜRKİYE'NİN TOPLAM DENİM KUMAŞ İHRACATI	328.502.368	388.962.538	426.657.304	10	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	83	85	91		

Kaynak T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DENİM KUMAŞ İHRAÇ ETTİĞİ ÜLKELER 2011

Denim Giysi İthalatı

Yıllar İtibarıyla

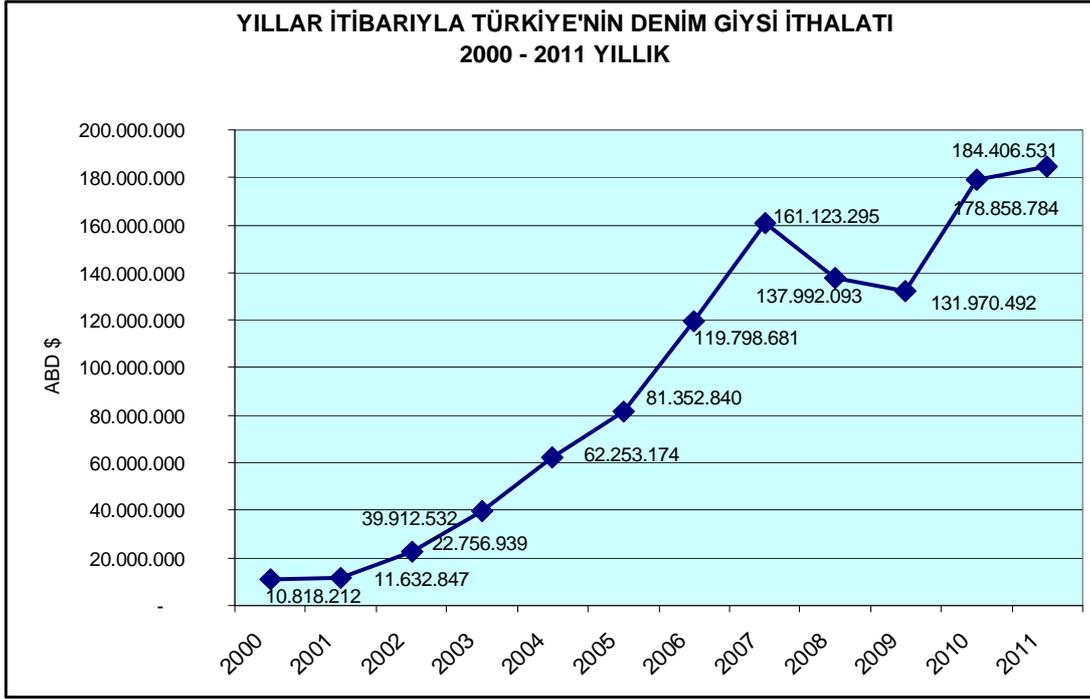
Türkiye dünyanın önde gelen denim kumaş ve giysi ihracatçılarından olmakla birlikte, ülkeye bir miktar ithalat da yapılmaktadır. 2000 yılında Türkiye'ye 10,8 milyon dolar değerinde denim giysi ithal edilirken; 2011 yılında denim giysi ithalatı yaklaşık onyedinci katına çıkarak 184,4 milyon dolara yükselmiştir.

2000 yılından 2007 yılına kadar %7,5 ile %95,6 arasında değişen oranlarda artışlarla 161,1 milyon dolara yükselen denim giysi ithalatı, izleyen iki yıl - 2008 ve 2009 yıllarında - %14,4 ve %4,4'lük düşüşlerle 2009 yılında 132 milyon dolara gerilemiştir. 2010 yılında %35,5 oranında artışla 178,9 milyon dolara yükselen denim giysi ithalatı, 2011 yılında %3,1'lik artışla 184,4 milyon dolara ulaşarak bir nevi tavan yapmıştır.

2000 yılından 2011 yılına Türkiye'nin denim giysi ithalatına ilişkin istatistikler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM GİYSİ İTHALATI		
<i>Birim: ABD \$</i>		
YILLAR	DENİM GİYSİ İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	10.818.212	-
2001	11.632.847	7,5
2002	22.756.939	95,6
2003	39.912.532	75,4
2004	62.253.174	56,0
2005	81.352.840	30,7
2006	119.798.681	47,3
2007	161.123.295	34,5
2008	137.992.093	-14,4
2009	131.970.492	-4,4
2010	178.858.784	35,5
2011	184.406.531	3,1

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Ürün Bazında

2011 yılında Türkiye'ye en fazla ithal edilen denim giysiler, 62 03 42 31 00 00 GTİP'li erkek denim pantolonlardır. 2010 yılına kıyasla bu ürünün ithalatı 2011 yılında değer olarak %3,9 artışla 94,7 milyon doları bulmuştur. Toplam denim giysi ithalatının %51,4'lük bölümünü 62 03 42 31 00 00 GTİP'li erkek denim pantolonlar oluşturmaktadır.

Denim giysi ithalatında diğer önemli ürün grupları %0,9 artışla 79,2 milyon dolar değerinde ithalat yapılan 62 04 62 31 00 00 GTİP'li bayan denim pantolonlar ve %2 düşüşle 4,3 milyon dolarlık ithalat yapılan 62 04 52 00 00 12 GTİP'li bayan denim eteklerdir. İkinci en fazla ithal edilen ürün grubu 62 04 62 31 00 00 GTİP'li bayan denim pantolonların toplam denim giysi ithalatında payı %42,9, üçüncü en fazla ithal edilen ürün grubu 62 04 52 00 00 12 GTİP'li bayan denim eteklerin payı ise %2,3'tür.

Denim giysi grubunda yeralan toplam sekiz üründen dördünün ithalatı 2011 yılında %0,9 ile %236,6 arasında değişen oranlarda artarken, diğer dört ürün grubunda ithalat %2 ile %11,6 arasında değişen oranlarda azalmıştır.

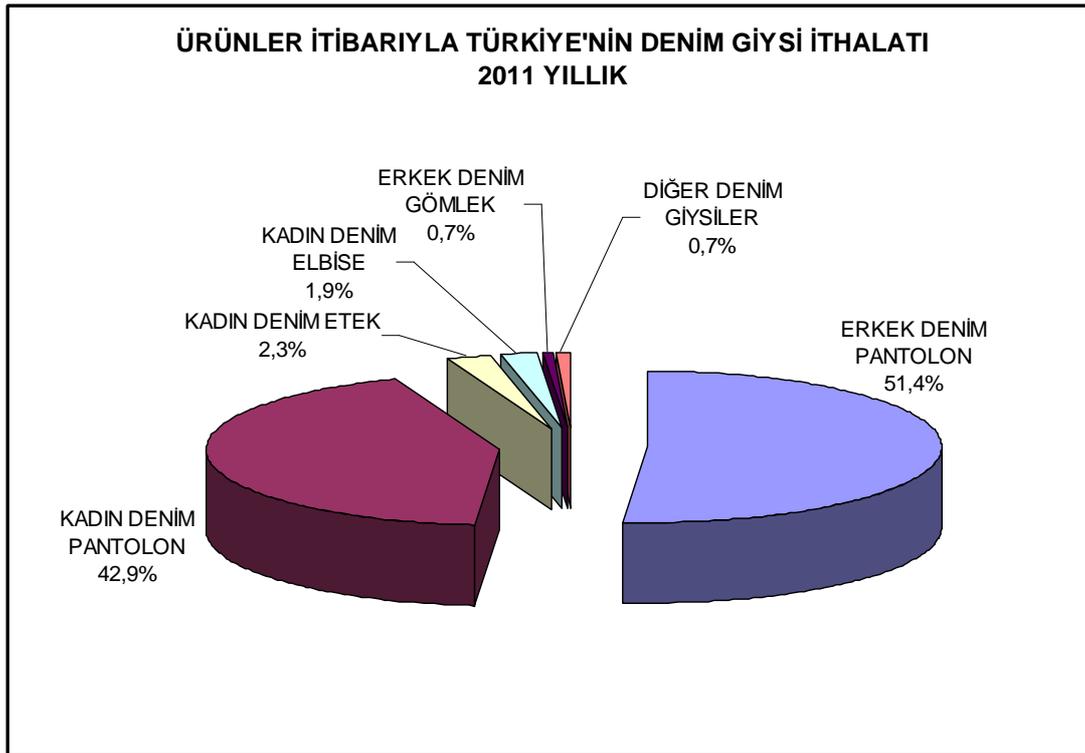
İthalatı en yüksek oranlı artan denim giysiler 62 05 20 00 00 12 GTİP'li erkek denim gömleklerdir. Bu ürün grubunda ithalat %236,6 oranında artışla 2011 yılında 383,4 bin dolardan 1,3 milyon dolara yükselmiştir.

2011 yılında ithalatı en yüksek oranlı azalan denim giysiler ise %11,6 düşüşle 557,3 bin dolarlık ithalat yapılan 62 04 32 90 00 12 GTİP'li bayan denim ceketlerdir.

Denim giysi ithalatına ilişkin ürün bazında veriler, aşağıdaki tablo ve grafikten izlenebilir.

ÜRÜNLER İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM GİYSİ İTHALATI 2009 - 2011 YILLIK						
Birim: ABD \$						
GTİP	TANIM	2009 YILLIK DEĞER	2010 YILLIK DEĞER	2011 YILLIK DEĞER	2010/2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
620342310000	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DENİMDEN PANTOLONLAR VE KISA PANTOLONLAR	66.417.192	91.124.439	94.702.810	3,9	51,4
620462310000	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DİĞER PANTOLONLAR; PAMUKTAN, DENİMDEN OLANLAR	59.610.598	78.446.728	79.183.243	0,9	42,9
620452000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUKTAN ETEK; DENİM	2.352.876	4.346.316	4.260.244	- 2,0	2,3
620442000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN ELBİSE; DENİMDEN	1.695.415	3.030.032	3.593.093	18,6	1,9
620520000012	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN PAMUKTAN GÖMLEK; DENİM	456.228	383.436	1.290.710	236,6	0,7
620630000022	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUK GÖMLEK; DENİM	621.173	630.156	562.277	- 10,8	0,3
620432900012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN CEKET/BLAZER; DENİMDEN	544.355	630.065	557.288	- 11,6	0,3
620630000012	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN PAMUK BLUZ; DENİM	272.655	267.612	256.866	- 4,0	0,1
TOPLAM DENİM GİYSİ İTHALATI		131.970.492	178.858.784	184.406.531	3,1	100

Kaynak: T.C.Ekonomi Bakanlığı/Bilgi Sistemi / Temmuz 2012

Ülkeler İtibarıyla

2011 yılında Türkiye'ye 80 ülkeden 184,4 milyon dolar değerinde denim giysi ithal edilmiştir. En fazla ithalat yapılan ülkeler 45,4 milyon dolar değer ile Bangladeş, 33,2 milyon dolar değer ile Mısır, 25,7 milyon dolar değer ile Pakistan olmuştur. Bu ilk üç ülkeden ithalatın değişimi Bangladeş için %12 düşüş, Mısır için %48 artış ve Pakistan için %14 artış şeklindedir.

Bangladeş'ten yapılan denim giysi ithalatı dolar bazında Türkiye toplam denim giysi ithalatının %24,6'sına karşılık gelirken, Mısır'dan yapılan ithalat toplamın %18'ine ve Pakistan'dan yapılan ithalat toplamın %14'üne karşılık gelmektedir. Bu üç ülkenin ardından Çin, Bulgaristan, İtalya, Tunus ve İspanya denim giysi ithalatında diğer önemli tedarikçilerdir.

En fazla ithalat yapılan ilk yirmi ülkenin onbeşinden ithalat %4 ile %106 arasında artarken, beş ülkeden ithalat %9 ile %58 arasında değişen oranlarda azalmıştır.

2011 yılında ithalatın en yüksek oranlı arttığı ülke %106 oranında artışla 1,6 milyon dolarlık ithalat yapılan Romanya olmuştur. %48 artışla 33,2 milyon dolarlık ithalat yapılan Mısır, %36 artışla 3 milyon dolarlık ithalat yapılan Türkmenistan, %32 artışla 5,4 milyon dolarlık ithalat yapılan Tunus, dikkate değer ithalat artışı görülen ülkelerdir.

Aynı yıl ithalatın en yüksek oranlı azaldığı ülke ise %58 düşüşle 4,5 milyon dolarlık ithalat yapılan Sri Lanka olmuştur. %36 düşüşle 1,2 milyon dolarlık ithalat yapılan Hollanda, %33 düşüşle 1,2 milyon dolarlık ithalat yapılan Vietnam, %9 düşüşle 11,4 milyon dolarlık ithalat yapılan Çin ve aynı zamanda en fazla ithalat yapılan ülke olan, %12 düşüşle 45,4 milyon dolarlık ithalat yapılan Bangladeş, 2011 yılında denim giysi ithalatının azaldığı ülkelerdir.

2011 yılında en fazla denim giysi ithal edilen ülkeler ile ilgili bir tablo ve grafik aşağıda verilmektedir.

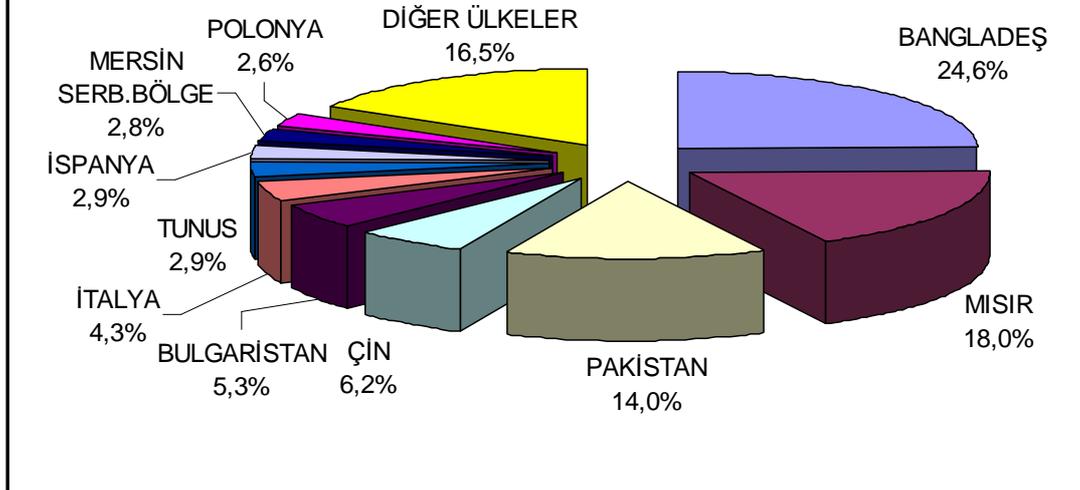
TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DENİM GİYSİ İTHAL ETTİĞİ ÜLKELER

Birim: ABD \$

ÜLKELER	2009 YILLIK	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2010 / 2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
BANGLADEŞ	27.814.620	51.735.857	45.413.717	-12	24,6
MISIR	14.134.073	22.398.845	33.163.210	48	18,0
PAKİSTAN	17.892.989	22.524.961	25.749.900	14	14,0
ÇİN	11.168.138	12.552.203	11.389.032	-9	6,2
BULGARİSTAN	4.938.444	7.725.306	9.715.492	26	5,3
İTALYA	7.955.396	6.255.935	7.857.666	26	4,3
TUNUS	4.442.397	4.062.931	5.377.883	32	2,9
İSPANYA	3.458.819	5.088.519	5.271.420	4	2,9
MERSİN SERB.BÖLGE	2.762.494	5.708.703	5.225.788	-8	2,8
POLONYA	7.033.835	4.236.736	4.824.043	14	2,6
SRI LANKA	2.499.578	10.533.491	4.459.635	-58	2,4
FAS	3.312.108	3.134.407	3.474.087	11	1,9
ALMANYA	1.610.796	2.632.745	3.263.898	24	1,8
A.B.D.	3.163.070	2.701.643	3.069.683	14	1,7
TÜRKMENİSTAN	815.410	2.176.191	2.951.339	36	1,6
ROMANYA	854.538	787.859	1.619.492	106	0,9
HİNDİSTAN	762.524	1.231.316	1.523.543	24	0,8
HOLLANDA	1.072.992	1.957.931	1.247.070	-36	0,7
VIETNAM SOSYALİST	260.222	1.794.185	1.203.452	-33	0,7
İNGİLTERE	1.675.266	1.018.015	1.060.287	4	0,6
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	117.627.709	170.257.779	177.860.637	4	96,5
TÜRKİYE'NİN TOPLAM DENİM GİYSİ İTHALATI	131.970.492	178.858.784	184.406.531	3	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	89	95	96		

Kaynak T. C. Ekonomi Bakanlığı / Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DENİM GİYSİ İTHAL ETTİĞİ ÜLKELER 2011

Denim Kumaş İthalatı

Yıllar İtibarıyla

Türkiye'nin denim kumaş ithalatı 2000 yılında 117,4 milyon dolar değerinde iken, bazı yıllar artıp bazı yıllar azalarak 2011 yılında 431 milyon dolara yükselmiştir. Buradan hareketle denim kumaş ithalatının son oniki yıl içinde yaklaşık dört kat büyüdüğü ifade edilebilir.

Denim kumaş ithalatında en yüksek oranlı artışlar %74,4 oranında artış olan 2001 yılında ve %72,2 oranında artış olan 2002 yılında görülmüştür. Bu artışlara 2002 yılında 350 milyon doların üzerine çıkan ithalat, son oniki yılın en yüksek oranlı düşüşüne 2006 yılında sahne olmuştur. 2006 yılında %27,8 oranında ithalat düşüşü ile 300 milyon doların altına düşen ithalat, 2009 yılında %4,4, 2010 yılında %24,5 ve 2011 yılında %18,3 oranında artmıştır. 2000 yılından 2011 yılına denim kumaş ithalatının yıllık ortalama değişimi %16,4 artış yönündedir.

2000 yılından 2011 yılı sonuna Türkiye'nin denim kumaş ithalatına ilişkin istatistikler aşağıdaki tablo ve grafikte verilmektedir.

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM KUMAŞ İTHALATI		
Birim: \$		
YILLAR	DENİM KUMAŞ İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	117.357.194	-
2001	204.633.596	74,4
2002	352.341.381	72,2
2003	316.210.630	-10,3
2004	385.918.436	22,0
2005	378.128.738	-2,0
2006	272.969.230	-27,8
2007	319.106.524	16,9
2008	280.264.919	-12,2
2009	292.669.137	4,4
2010	364.431.412	24,5
2011	430.990.559	18,3

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Ürün Bazında

Türkiye'ye 2011 yılında en fazla ithal edilen denim kumaşlar, aynı zamanda en fazla ihraç edilen ürün olan 52 09 42 00 92 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla, fasonesiz denim kumaşlardır. Bu kumaşlardan 2011 yılında 328,9 milyon dolar değerinde ithal edilmiştir. Ürün grubunun Türkiye toplam denim kumaş ithalatında payı %76,3'tür. Diğer bir ifade ile, ithalatın dörtte üçlük bölümünü 52 09 42 00 92 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla, fasonesiz denim kumaşlar oluşturmaktadır.

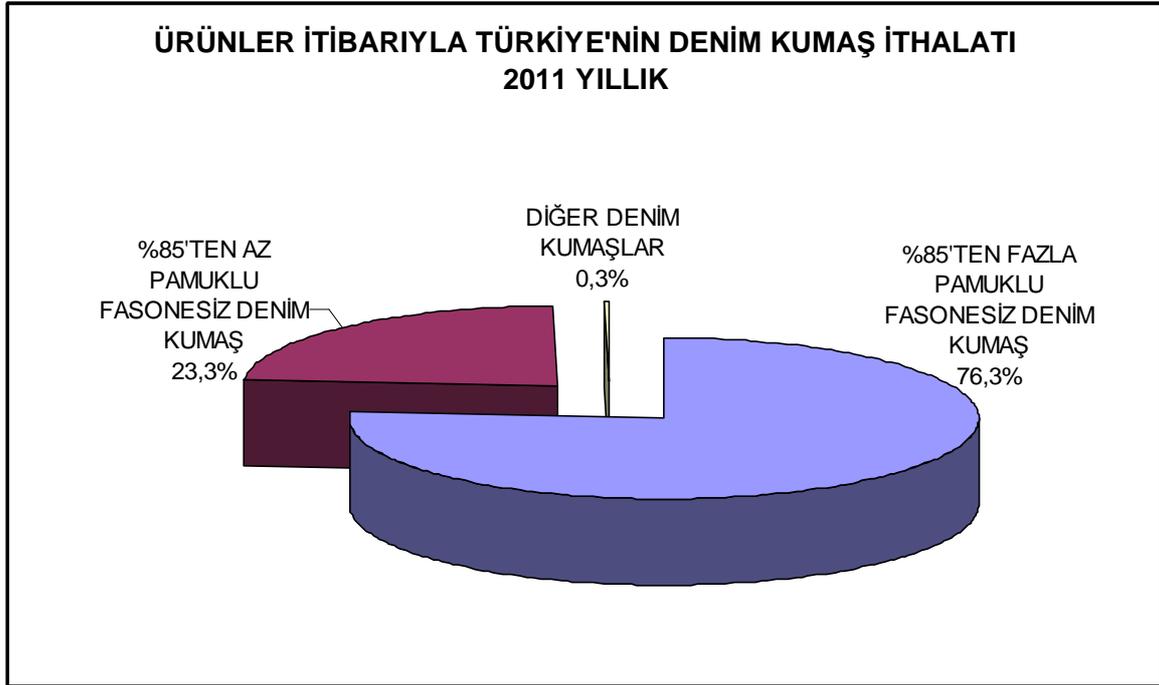
Diğer en fazla ithal edilen kumaşlar 52 11 42 00 92 00 GTİP'li %85'ten az pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla, fasonesiz denim kumaşlar ile 52 09 42 00 10 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla, elastiki denim kumaşlardır. 2011 yılında 52 11 42 00 92 00 GTİP'li denim kumaşlardan 100,6 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Bu kumaşlar, Türkiye toplam denim kumaş ithalatının dolar bazında %23,3'üne karşılık gelmektedir.

52 09 42 00 10 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu , m²'si 200 gramdan fazla ve elastiki denim kumaşlar, 52 09 42 00 91 00 GTİP'li %85'ten fazla pamuklu, m²'si 200 gramdan fazla fasoneli kumaşlar, 52 11 42 00 10 00 GTİP'li %85'ten az pamuklu , elastiki denim kumaşlar ve 52 11 42 00 91 00 GTİP'li %85'ten az pamuklu, fasoneli denim kumaşlar, diğer ithal edilen kumaş çeşitleridir. Ancak dört kumaşın da ayrı ayrı değer olarak Türkiye toplam denim kumaş ithalatındaki payları %0,3 ile %0,001 arasında değişmektedir.

2011 yılında ürün bazında denim kumaş ithalatına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜRÜNLER İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN DENİM KUMAŞ İTHALATI 2009 - 2011 YILLIK						
Birim: ABD \$						
GTİP	TANIM	2009 YILLIK DEĞER	2010 YILLIK DEĞER	2011 YILLIK DEĞER	2010/2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
520942009200	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, FASONESİZ	213.790.259	260.933.649	328.934.725	26,1	76,3
521142009200	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <%85, M2> 200 GR, FASONESİZ	76.663.682	101.398.197	100.587.069	- 0,8	23,3
520942001000	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, ELASTİKİ	1.397.797	1.058.792	1.395.006	31,8	0,3
521142001000	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <%85, M2> 200 GR, ELASTİKİ	344.845	901.983	51.192	- 94,3	0,012
521142009100	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUKLU, PAMUK ORANI <%85, M2> 200 GR, FASONELİ	9.923	9.416	16.506	75,3	0,004
520942009100	FARKLI RENKTEKİ İPLİKLERDEN DENİM; PAMUK ORANI =>%85, M2 > 200 GR, FASONELİ	462.631	129.375	6.061	- 95,3	0,001
TOPLAM DENİM KUMAŞ İTHALATI		292.669.137	364.431.412	430.990.559	18,3	100

Kaynak: T.C.Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi / Temmuz 2012

Ülkeler İtibarıyla

2011 yılında Türkiye'ye 47 farklı ülkeden toplam 431 milyon dolar değerinde denim kumaş ithal edilmiştir. Türkiye'nin 2011 yılında en fazla denim kumaş ithal ettiği ülkeler Pakistan, Hindistan, İtalya, Çin ve Bahreyn

olmuştur. Bu en büyük beş tedarikçiden ithalat %7 ile %128 arasında değişen oranlarda artmıştır. Pakistan'dan yapılan 194,1 milyon dolarlık ithalat Türkiye toplam denim kumaş ithalatının %45'ini oluşturmaktadır. Hindistan'dan %7 artışla yapılan 44 milyon dolarlık ithalatın toplam ithalattaki payı %10,2 ve İtalya'dan yapılan ithalatın payı %9,5 olarak hesaplanmaktadır.

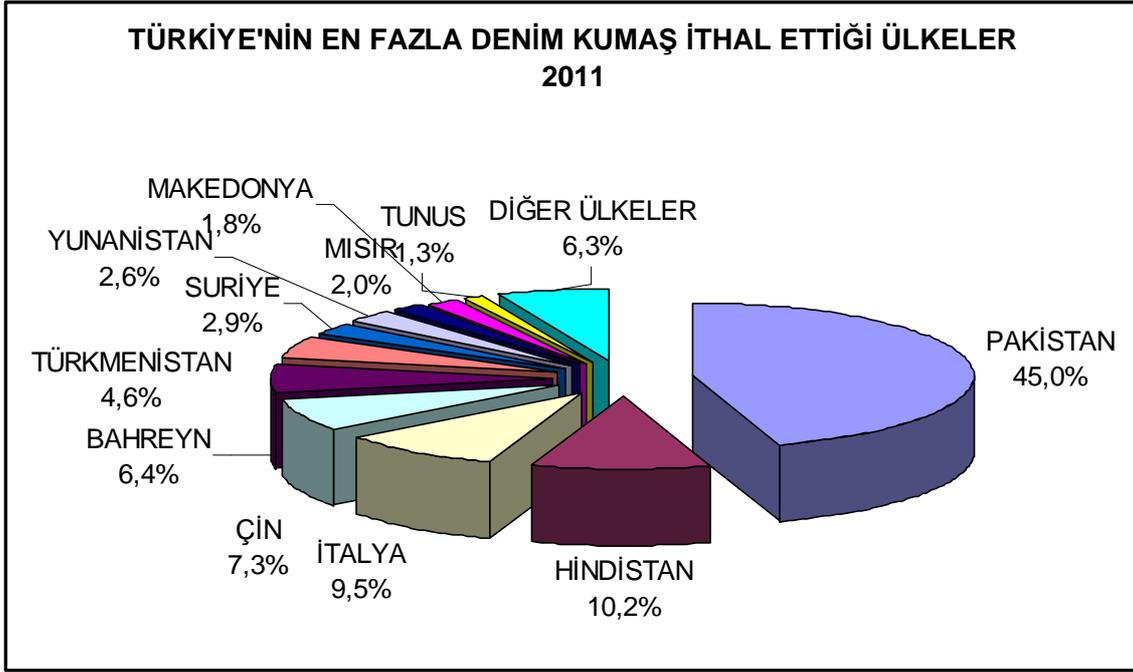
2011 yılında en fazla ithalat yapılan ilk 20 ülke arasında en yüksek oranlı ithalat artışları Romanya ve Fas'ta olmuştur. %618 artışla Romanya'dan ithalat 1,1 milyon dolara ve %428 artışla Fas'tan ithalat 1,4 milyon dolara yükselmiştir.

En yüksek oranlı ithalat düşüşleri ise %68 düşüşle İstanbul AHL Serbest Bölge'den yapılan ithalatta ve %44 düşüşle ABD'den yapılan ithalatta görülmüştür.

2011 yılında en fazla kumaş ithalatı yapılan ülkeler ile ilgili istatistikler aşağıdaki tablo ve grafikte yer almaktadır.

TÜRKİYE'NİN EN FAZLA DENİM KUMAŞ İTHAL ETTİĞİ ÜLKELER					
Birim: ABD \$					
ÜLKELER	2009 YILLIK	2010 YILLIK	2011 YILLIK	2010 / 2011 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
PAKİSTAN	134.078.898	163.029.552	194.078.247	19	45,0
HİNDİSTAN	37.751.993	41.007.958	43.985.080	7	10,2
İTALYA	23.922.750	30.879.276	40.917.741	33	9,5
ÇİN	12.600.064	26.147.638	31.562.173	21	7,3
BAHREYN	7.229.393	12.087.647	27.550.272	128	6,4
TÜRKMENİSTAN	12.946.133	17.994.146	19.792.458	10	4,6
SURİYE	10.776.525	15.783.373	12.379.656	-22	2,9
YUNANİSTAN	9.322.928	10.149.087	11.275.370	11	2,6
MISIR	7.838.620	11.287.948	8.569.661	-24	2,0
MAKEDONYA	2.435.801	4.865.760	7.963.402	64	1,8
TUNUS	4.940.205	2.700.201	5.736.440	112	1,3
İSPANYA	1.981.478	4.355.016	3.817.742	-12	0,9
JAPONYA	1.498.316	2.600.700	3.647.016	40	0,8
MAURİTİUS	3.151.808	3.243.443	3.462.090	7	0,8
A.B.D.	1.324.461	3.709.928	2.074.387	-44	0,5
İST.DERİ SER.BÖLG	3.331.266	1.607.498	1.739.121	8	0,4
İST.AHL.SERBEST B	4.286.290	5.103.707	1.645.716	-68	0,4
FAS	1.561.329	263.473	1.391.158	428	0,3
BREZİLYA	757.279	948.214	1.290.980	36	0,3
ROMANYA	676.051	149.846	1.076.456	618	0,2
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	282.411.588	357.914.411	423.955.166	18	98,4
TÜRKİYE'NİN TOPLAM DENİM KUMAŞ İTHALATI	292.669.137	364.431.412	430.990.559	18	100,0
İLK 20 ÜLKENİN TOPLAMDA PAYI %	96	98	98		

Kaynak T.C. Ekonomi Bakanlığı / Bilgi Sistemi / Mayıs 2012

Dünya Denim Pantolon Pazarına Bakış

Raporun bu bölümünde, Euromonitor International'ın 2011 yılında yayınlanmış "Global Denim Trends – Global Denim Eğilimleri" isimli raporunda yer alan dünya denim pantolon pazarı hakkında genel bilgiler ve 2010 – 2015 yılları arası için tahminlerden bir derleme yapılmıştır.

Raporda bay ve bayan denim pantolonlar, kapripler ve şortlar için dört segment tanımlanmıştır.

- Ekonomik denim pantolonlar, fiyat açısından en düşük ürünlerdir. Bunlar özel markalar ile karışık ürünler satan perakendecilerde ağırlıklı olarak satılan markasız denim pantolonları kapsar. Ekonomik denim pantolonlar, piyasaya nisbeten daha değerli giysiler sunan perakendeciler tarafından da satılmaktadır. İngiliz "Primark", Amerikan "Forever 21", Alman "Kik" ve Fransız "Kiabi" mağazaları örnekler arasındadır.
- Standard denim pantolonlar, fiyat olarak ekonomik ile premium arasında pozisyonlanan tüm markalar tarafından üretilirler. Dünyadaki en popüler en tanınmış denim pantolon markaları bu grupta yer almaktadır. Levi's Wrangler ve Lee tipik olarak standard denim pantolon üreten markalar olarak bilinirler.
- Premium denim pantolonlar, yüksek kaliteleri ve yüksek fiyatları ile premium olarak algılanan markaların ürettikleri pantolonlardır. Levi's ve Wrangler gibi markalar, bazı ülkelerde premium denim pantolonlar da pazarlamaktadır. G-Star, Diesel ve Jaeger gibi markaların üreticileri, premium jean üreticileri arasında yer almaktadır.

- Super premium denim pantolonlar , fiyat aralığı olarak en yüksekte konumlanmış markalar tarafından üretilirler. Bu markalar genelde modaaya uygun ve bir nevi statü sembolü olarak algılanırlar. Ekseriyetle toplumun gelir düzeyi yüksek kesimine hitabeden zincir mağazalarda ve günün modasına uygun ürünler sunan butiklerde satılırlar. “7 For All Mankind”, “True Religion” ve “Rock & Republic” gibi markalar bu segmentte denim pantolon üreten ve pazarlayan markalardır.

Genel Durum

2008 ve 2009 yıllarında global ekonomik kriz sırasında bir miktar yavaşlamakla birlikte, denim pantolon pazarı 2010 yılında kuvvetli bir büyüme ile dünya ölçeğindeki konumunu korumaya devam etmiştir. Mart 2011’de pamuk fiyatlarının rekor düzeyde yükselmesi, denim giysi markalarını farklı stratejiler geliştirmeye itmiştir ki, göstergeler bu stratejilerin pozitif neticeler vermekte olduğunu işaret etmektedir.

Kendilerine yakışır tasarımlar olmadığı takdirde denim giymeyen orta yaşlı kadınlar, batıda büyüme potansiyeli olan tüketici grubu niteliğindedir.

Diğer yandan, Hindistan ve Çin başta olmak üzere Asya Pasifik ülkeleri, sadece pamuk üretmekle kalmayıp aynı zamanda tekstil ve konfeksiyon üretmektedirler ve de en büyük denim giysi pazarı konumundadırlar. Ancak bu ülkeler, dünyada kişi başına düşen harcamanın en düşük olduğu ülkelerdir ve dolayısıyla büyük bir potansiyel bu bölgede kalmaktadır.

Dünya pazarındaki denim pantolonların üçte ikisi fiyatları daha düşük sayılabilecek “ekonomik” tabir edilen denim pantolonlardır. Bu segmentteki pantolonlar, yeni tüketiciler için başlangıç mahiyetinde satın alınmaktadır. Super premium tabir edilen en üst segmentteki denim pantolonların pazarı da oldukça kuvvetlidir.

2008 ve 2009 yıllarında büyüme hızı yavaşlamasına rağmen, 2010 yılında 91 milyar dolar değer ile global denim pazarı büyümeye devam etmiştir. Ekonomik durgunluk döneminde global pazarda hem erkek hem de kadın denim pantolon satışları yavaşlamıştır. Asya pasifik ve Kuzey Amerika’daki satışlar global denim pazarının hemen hemen yarısını meydana getirmektedir.

2010 yılında dünya ölçeğinde denim pantolon satışları değer olarak büyümenin yanısıra miktar olarak da artmaya devam etmiştir. 2010 yılında bu artış neticesinde 2,9 milyon adet denim pantolon satışı olmuştur. Bu satışın da %40’i Asya Pasifik ülkelerine yapılmıştır. Görünen odur ki, denim pantolonlar dayanıklılıklarına rağmen moda kültürü açısından eskimeden kaldırılıp atılabilen giysiler olmaya başlamışlardır.

Diğer yandan, 2010 yılında dünyada denim pantolonların birim fiyatları düşmekle birlikte, 2011 yılında pamuk fiyatlarının artması neticesinde piyasanın en büyük üreticisi dahi, erkek denim pantolon fiyatlarını arttırmak zorunda kalmıştır. Bu noktada, Kanada hem miktar hem de değer olarak kişi başına denim giysi harcamasında dünyada başı çekmektedir.

2008 ve 2009 yıllarında Avrupa'da geniş ölçüde hissedilen ekonomik kriz, bu ülkelerde hazır giyim harcamalarının azalmasına yolaçmış, denim pantolonlar da bundan payını almıştır. Erkek denim pantolon pazarı hem kumaş hem de tasarım anlamında daha kısıtlı alternatifler sunarken, kadın denim giysilerin modası daha geniş bir yelpazede alternatiflerle şekillenmektedir. Bunun bir sonucu olarak da satışlardaki daralmadan erkek denim pantolonlar daha az etkilenmiş ve 2010 yılında daha çabuk toparlanmıştır.

Dünya ölçeğinde tüketim maddelerinin fiyatları ve vergilerdeki artışlar, tüketici harcamaları üzerinde baskı yaparken, piyasanın toparlandığına dair net göstergeler görülmektedir. Bu arada, denim markalarının geliştireceği yenilikler ve yaratıcılık derecesi, sektörde pozitif büyümeyi de beraberinde getirecektir. Denim giysilerin popülaritesi üzerinde hiç kuşkusuz modanın da önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Ülke Gruplarındaki Gelişmeler

Batı Avrupa

Değer bazında Batı Avrupa, global denim pazarının %23'üne karşılık gelmektedir. Gerçekten de dünyanın dört büyük denim giysi pazarı İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya, Batı Avrupa ülkeleridir. Dolayısıyla da bu ülkelerdeki eğilimler, dünya çapında pazar büyümesi üzerinde ciddi şekilde etkili olmaktadır. Diğer yandan, Batı Avrupa yaşlanan nüfusu ile karakterize edilirken, denim giysiler tarihsel olarak daha ziyade genç nüfus ile bağdaştırılan giysiler olmuştur. 2010-2015 yılları arasında ise Batı Avrupa ülkelerinde nüfusun ortalama yaşı sürekli yükselecek gibi görünmektedir.

İtalya ve Almanya'da 40'lı yaşların ortalarındaki nüfusun büyük bir kısmı denim pantolon giymektedir. Bu anlamda, geliştirilmekte olan denim pantolonların yaşlanan nüfusa göre şekillendirilmesi, azami önem arz etmektedir. Dünyanın önde gelen uluslararası denim pantolon markaları (Diesel ve G-Star gibi) genç moda pazarını hedeflemektedirler Dolayısıyla 50 yaşından sonra bedenleri değişen olgun kadınlar için de denim pantolonlar tasarlanması, piyasadaki bu önemli boşluğu doldurabilecektir. Üst düzey görevlerde bulunan olgun kadınların daha fazla harcanabilir parası olması, bu segmente süper premium denim giysilerin başarıyla pazarlanmasını beraberinde getirecektir.

Doğu Avrupa

Doğu Avrupa'da denim pantolon pazarı 2005 ve 2010 yılları arasında yıllık ortalama %8 artışla 2010 yılında 7,3 milyar dolar değerinde olmuştur. Küresel ekonomik kriz öncesinde talep patlaması görülen orta sınıf bu ülkelerde de giyim harcamalarını kısmıştır. Rusya Federasyonu ve Ukrayna birlikte Doğu Avrupa denim pazarının hemen hemen yarısını oluşturmaktadır. Kriz sonrasında bu iki ülkedeki denim pantolon satışlarındaki canlanma, Romanya ve Macaristan gibi ülkelere çok daha güçlü olmuştur.

Rusya Federasyonu

Rusya Federasyonu'nda denim pantolon pazarı, 2005 yılından beri - 2009 yılı hariç - hemen hemen ikiye katlanarak büyümüştür. Bu pazarda kalite ve gelişmiş özellikli ürünlere talep artmakta, miktar bazında denim pantolon satışlarındaki artış, değer olarak artışın gerisinde kalmaktadır. Rusya Federasyonu'nda 2005-2010 yılları arasında denim pantolon satışları yıllık ortalama %9 oranında artarken, değer bazında satışlar yıllık ortalama %15 oranında artış kaydetmiştir.

Kuzey Amerika

Kuzey Amerika, 2010 yılında dünya denim pantolon pazarının %22'sine karşılık gelen 19 milyar dolarlık denim satışı ile dünyanın en büyük denim pazarlarından biri olma özelliğini korumaktadır. Dolayısıyla bölgedeki akımlar, eğilimler global denim piyasası üzerinde esaslı etkiler yapmaktadır. Denimin vatani olarak Kuzey Amerika, dünyanın en olgun, en oturmuş pazarlarından biridir. Bu itibarla, gelecek yıllarda miktar bazında artış olması biraz zor gözükmemektedir. Ancak yine de 2010 yılında kadın tüketicilerin daha fazla denim pantolon satın almaya başladıklarına dair işaretler bulunmaktadır.

Asya Pasifik Ülkeleri

Asya Pasifik ülkelerinde denim pantolon satışları 2010 yılında 20,3 milyar dolara yükselmiştir. Bu grup ülkelerde erkek denim pantolon satışlarının toplamda payı %56 düzeyindedir. 2005-2010 yılları arasında pazarın yıllık ortalama büyümesi %7 olmuştur. Çin'de denim pazarının büyüklüğü 2005-2010 yılları arasında iki katına çıkarak en büyük oyuncu Japonya'yı bile geçmiştir. Hindistan'da da benzer bir büyüme beklenmektedir.

Japonya'da tüketici kitlesinin olgunlaşmasının hatta yaşlanmasının yanısıra, demografik profilin değişmesi, doğum oranının azalması dolayısıyla denim satışları Çin ve Hindistan'ın gerisinde kalacak gibi görünmektedir. Bu noktada,

değer bazında Çin'deki denim pazarı Japonya'daki pazardan daha büyük de olsa, Japonya'da kişi başına harcama Çin'den on kat fazladır.

Ortadoğu Ülkeleri ve Afrika

Ortadoğu ülkeleri ve Afrika, özellikle de Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan gibi dünyada kişi başı harcama açısından en üstlerdeki ülkeler de bu ülke gruplarında yer almasına rağmen, denim pantolonlar için en küçük pazarlardır. Bölgedeki politik huzursuzluklar, kısa vadede yabancı markaların bu pazarlarda tutunmasını olumsuz etkiliyor gibi görünmektedir. Bunlarla birlikte, Güney Afrika'daki ve biraz daha gelişmiş Ortadoğu ülkelerindeki alışveriş merkezlerinin sayıca artması, denim giysi dağıtımına ve pazara daha çok markanın girmesine olanak vermektedir.

Öte yandan, Ortadoğu ülkelerindeki genç nüfus, denim giysi pazarlaması açısından çok uygun görünmektedir. Suudi Arabistan'da nüfusun %60'ı 20 yaş altındadır ve genç nüfus denim tüketimi açısından daha fazla potansiyel arz etmektedir. Ayrıca bu gibi ülkelere kadınların harcama gücünün artması, liberal ekonominin gelişimi ve yurtdışında eğitim görmüş genç tüketicilerin batılı fikirlerle ülkelerine dönmüş olmaları, denim pantolon pazarının gelişimine olumlu etki edebilecektir.

Dünya'da Denim Pantolon Fiyatları İle İlgili Gelişmeler

Dünya'da satılan denim pantolonların miktar olarak üçte ikisi ekonomik denim pantolonlardır. Bu ekonomik denim pantolonların toplam denim pazarında payı değer olarak %39 civarındadır. 2005 yılından sonra ekonomik denim pantolonlar değer olarak dünya pazarındaki paylarını kaybederken, premium tabir edilen yüksek fiyatlı, yüksek kaliteli markalı denim pantolonların pazar payı artmıştır. Miktar açısından gelişim dikkate alındığında, 2005-2010 yılları arasında ekonomik denim pantolonlar, dünya pazarında miktar olarak paylarını arttıran tek segment olmuştur.

Genelde, ekonomik denim pantolonlar bir pazara giriş noktası olarak görülmektedirler. Daha varlıklı ekonomilerde premium denim pantolonlar önem kazanmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler ise karakteristik olarak ekonomik denim pantolonlara rağbet etmektedirler. Ekonomik denim pantolonlar için en büyük pazar Asya Pasifik ülkeleridir. Ancak değer bazında batılı ülkelere sonra ikinci büyük bölge olarak sıralanmaktadır bu ülkeler.

Hindistan miktar olarak %88 pay ile ekonomik denim pantolonların en büyük alıcısı durumundadır. Doğu Avrupa ülkelerinde ekonomik denim pantolonların miktar bazında payı %70'dir. Batı Avrupa ülkeleri ekseriyetle

ekonomik denim pantolonların en yüksek fiyatlılarını satın alırken, Ortadoğu ülkeleri ile Afrika ülkeleri en düşük fiyatlı ekonomik denim pantolonlara rağbet etmektedir.

Super premium tabir edilen, son moda butiklerde ve pazarın üst segmentine hitabeden büyük mağazalarda (department stores) satılan, statü sembolü denim pantolonlar için en büyük pazar Batı Avrupa ülkeleri, Asya Pasifik ve Kuzey Amerika ülkeleridir.. Batı Avrupa ülkelerindeki toplam denim pantolon satışlarının yarısından fazlası İngiltere'de yapılmaktadır.

Miktar bazında en üst gelir grubuna hitabeden super premium denim pantolonlar için en hızlı büyüyen pazar ise Hindistan'dır. Calvin Klein, Armani, 7 For All Mankind gibi uluslararası denim markaları, yakın geçmişte Hindistan pazarına girmiş bulunmaktadırlar.

Dünya Denim Pazarında Geleceğe Yönelik Beklentiler / 2010-2015

Dünya denim pantolon pazarının büyümeye devam ederek 2015 yılında 100 milyar dolarlık satış seviyesini geçmesi beklenmektedir. Düşük birim fiyatlar ile denim pantolon pazarında patlama yaşanacak pazarlar, Asya Pasifik, Latin Amerika, Afrika ve Ortadoğu olarak sıralanmaktadır. Bu bölgelerdeki satışlar dolar bazında büyümedense miktar bazında büyümeye katkı sağlayacaktır.

Hızlı moda zincirlerinin süratle genişlemeleri, miktar bazında satışların artmasını tetikleyebilecektir. Zira tüketicilerin modaaya uygun, ama düşük fiyatlı denim pantolonları daha sık satın almaya eğilimli olmaları beklenmektedir.

Gelişmiş ülkelerdeki yaşlanan nüfus, daha muhafazakar daha geleneksel denim giyim tarzında tasarımsal yenilikler için fırsatlar yaratabilecektir. Bu anlamda büyük denim üreticilerinin daha olgun yaş gruplarındaki kadınları hedef alır şekilde ürün seçeneklerini çoğaltmaları beklenebilir.

Global denim giysi pazarının 2010-2015 yılları arasında hacimsel olarak yıllık %5 artışla büyümeye devam etmesi beklenmektedir. Asya Pasifik ülkelerindeki satışların miktar bazında büyümesi, hemen hemen tüm denim pazarındaki büyümenin itici gücü olacak gibi görünmektedir. Bu alan içinde büyümenin %85'i Çin'deki satışlardan kaynaklanacaktır ki, orada talep artmaya devam etmektedir.

Ortadoğu, Afrika, Doğu Avrupa ve Latin Amerika ülkelerinin denim pantolon pazarındaki yıllık ortalama büyümelerin, Batı ülkelerinden fazla olması beklenmektedir. Gerçekten de Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile Latin

Amerika'da Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'dan daha fazla sayıda denim pantolon satılması beklenmektedir.

Değer bazında denim satışları değerlendirildiğinde, biraz daha farklı bir görüntü ile karşılaşılmaktadır. Çin'deki denim pantolon pazarının büyümesi global rakamlara değer bazında da yansiyacaktır. Fakat diğer Asya Pasifik ülkelerinde ve dünyanın geri kalan bölgelerinde ciddi bir büyüme beklenmemektedir. Bu arada miktar bazında mütevazı büyümeye rağmen Kuzey Amerika'daki satışların dolar bazında üçüncü en fazla büyüyen pazar olması beklenmektedir. Brezilya ve Rusya Federasyonu'nun kendi bölgelerinde %59'luk ve %86'luk katkılar ile dikkat çekeceği tahmin edilmektedir.

Çin'de denim pantolon pazarının 2010-2015 yılları arasında yıllık ortalama %10 ile en yüksek oranlı büyümeyi göstermesi beklenmektedir. Hindistan ve Tayland, Çin'i yakından takibedecektir.

Dünyanın en büyük denim pantolon pazarlarının yer aldığı Batı ülkelerinde ise 2010-2015 yılları arasında sadece yıllık %3 kadar büyüme kaydedilebilecektir.

Diğer yandan pamuk fiyatları dalgalanmasına rağmen, denim pantolonun birim fiyatının önümüzdeki bir kaç yıl da düşmeye devam edeceği tahmin edilmektedir. Bu anlamda en kuvvetli büyüme ekonomik denim pantolonlarda beklenmektedir ki, Asya Pasifik, Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde fiyatların daha da düşmesi beklenmektedir. Miktar bazında güçlü büyüme, değer bazındaki büyümeyi de destekleyerek, sürdürülebilir kılacaktır.

Gelişmekte olan ülkelerin pazarlarına ekonomik denim pantolonlarla girilebilir, ancak uzun dönemde tüm denim ürün gruplarında satışlar açılacaktır. Özellikle Doğu Avrupa ve Latin Amerika'daki kadınlar arasında harcanabilir gelir arttıkça, denim pantolonların da birim fiyatları artacak, bu değer bazında artış miktar bazında satışlara da yansiyacak ve daha iyi kalite ve katma değeri yüksek denim giysilere doğru yönelimle sonuçlanacaktır.

Batı Avrupa ülkelerinde satılan denim pantolonlarda da birim fiyat düşüşlerinin devam etmesi beklenmektedir. Ancak super premium ve premium denim pantolonlara pazarda gösterilen ilginin devam edeceği düşünülmektedir.

*Berna Türkant
İTKİB Genel Sekreterliği
AR & GE ve Mevzuat Şube Şefi
Ağustos 2012*

- *İTKİB Genel Sekreterliği kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.*